

Lars Kruse

Tekst: Holger Drachmann, 1879 (lettere bearbejdet af Peter Lorenzen)

Melodi: Peter Lorenzen, 2017

1. Hvem er det, som ror gennem brændingen ud,
hvor søerne bryde og bruse?
Hvem er det, som slider sin barkedede hud,
og gennemvåd helt til den inderste klud? ... Det er Lars Kruse!
2. Døgnvis i båden på toften han sidder
og aldrig spørger om noget, som hedder
hvile og føde til huse.
Hvem er det, som får sig en vellykket dag,
når blot han kan redde det dødsdømte vrag? ... Det gør Lars Kruse!
3. Hvem er det, som sætter på stranden ind,
hvor søerne bryde og bruse?
Hvem er det, der kommer for strygende vind,
med saltvandet drivende ned over kind? ... Det er Lars Kruse!
4. Lammeskindshuen på sned over øjet,
oprejst ved roret, foroverbøjet,
målende brændingens sluse.
Hvem er det, som sætter så støt og så kold
med båden - hej, hop! - over brændingens vold? ... Det er Lars Kruse!

Teksten i denne vise er stykket sammen af to forskellige digte fra Holger Drachmanns bog om Lars Kruse, hhv. "Stranden" og "Manden".

Teksten er i øvrigt redigeret en smule for at gøre den mere sangbar.

Drachmann var en stor beundrer af fiskerne og andre søfolk.

De holdt også meget af ham, fordi han ofte talte deres sag og hjalp dem i mange henseender – i visse tilfælde også økonomisk.

Et eksempel på dette var episoden, hvor Drachmann hjalp redningsmanden og skagensfiskeren Lars Kruse:

Lars Kruse havde som medlem og senere formand for Skagens redningsbåd fået adskillige medaljer for heltedåd. Ved en særlig farlig redningsaktion i 1862, hvor selve redningsbåden var forlist i brændingen med otte mand ombord, sejlede han med sin egen fiskerbåd ud for at redde en svensk besætning fra druknedøden. For denne dåd fik han af selveste kongen tildelt det højeste hæderstegn af alle: Dannebrogsmændenes Hæderstegn – også kaldet Dannebrogsg Sølvkors. Medaljen blev sendt til byfoged Frich, som imidlertid nægtede at videregive den til Lars Kruse. Lars Kruse



Lars Kruse – iført olietøj og den karakteristiske lammeskindshue. Maleri af Michael Ancher, 1882. Skagens Kunstmuseer. Foto: Peter Lorenzen, 2016.

havde nemlig som en 15-årig fattig dreng begået den forbrydelse, at han sammen med to kammerater på stranden havde fundet et stykke værdifuldt drivtømmer, som de havde solgt for 25 øre. (Det svarede til prisen på 2-3 flasker øl).

For denne forbrydelse blev Lars Kruse idømt en bøde samt ti rottingslag (korporlig afstraffelse) i offentlighed på rådhuset.

På grund af denne ungdomsforsøelse ville byfoged Frich altså ikke give kongens hæderstegn til Lars Kruse. Byfogeden henholdt sig til en gammel

lov, som sagde, at dette hæderstegn

ikke kunne gives til tidligere straffede personer.

Onde tunger vil påstå, at en medvirkende årsag var den, at byfogeden var stærkt indremissionsk ... og det var Lars Kruse langt fra.

Da Drachmann i 1879 hørte om denne historie, blev han så harmdirrende, at han straks tog sagen i egen hånd. For det første skrev han en bog om Lars Kruse: "Lars Kruse. En skildring fra virkelighedens og sandets regioner", hvor han i prosa og digt med udgangspunkt i Lars Kruses egne beretninger lovpriser denne brave fisker og redningsmand.

For det andet skrev han et personligt brev til byfoged Frich, hvor han indledningsvis nævner Lars Kruses gode egenskaber og appellerer til byfogedens bedre jeg – og hvor han sluttede af med at skrive, at hvis ikke Lars Kruse fik sit sølvkors, ville han hænge byfoged Frich ud for dårlig embedsførelse!

Den lov, som byfogeden henviste til ved tilbageholdelsen af Lars Kruses medalje, var nemlig forældet, og fra 1868 gjaldt den ikke mere. Byfogeden havde altså ikke længere nogen lovhjemmel til at tilbageholde medaljen.

Drachmann afsluttede sit brev til byfogeden således:

Hvis ikke Lars Kruse får sin medalje, da

"agter jeg at opbyde hele min energi og den indflydelse jeg øver i den danske og skandinaviske presse til bedste for en så værdig klient – og jeg skulle da meget beklage om jeg, ved at sprede lys i denne sag, tillige kom til at berøre mulige skygger i Hr. Byfogedens jurisdiktion og i de sociale forhold på Skagen.

Jeg forbliver med særdeles agtelse

deres ærbødige

Holger Drachmann"

----- o o -----

Det hjalp, og i 1882 fik Lars Kruse overrakt sit sølvkors.

Drachmann vandt efter denne hændelse alle fiskernes hjerter.

Fiskerne havde altid døden tæt på, og som Drachmann skrev i et senere digt: "Tit tog havet både mand og båd".

I 1894 druknede Lars Kruse under et redningsforsøg i snestorm på Skagens Nordstrand.

Der fandtes mange andre brave og modige redningsfolk, men Lars Kruse blev på grund af Drachmanns skildring en slags symbol på dem alle.



Redningsbåden går ud.

Maleri af Carl Locher.

Foto: © Bruun Rasmussen Kunstauktioner.